

PROBLEMI U ŠKOLAMA NA KOJE UKAZUJU SREDNJOŠKOLCI

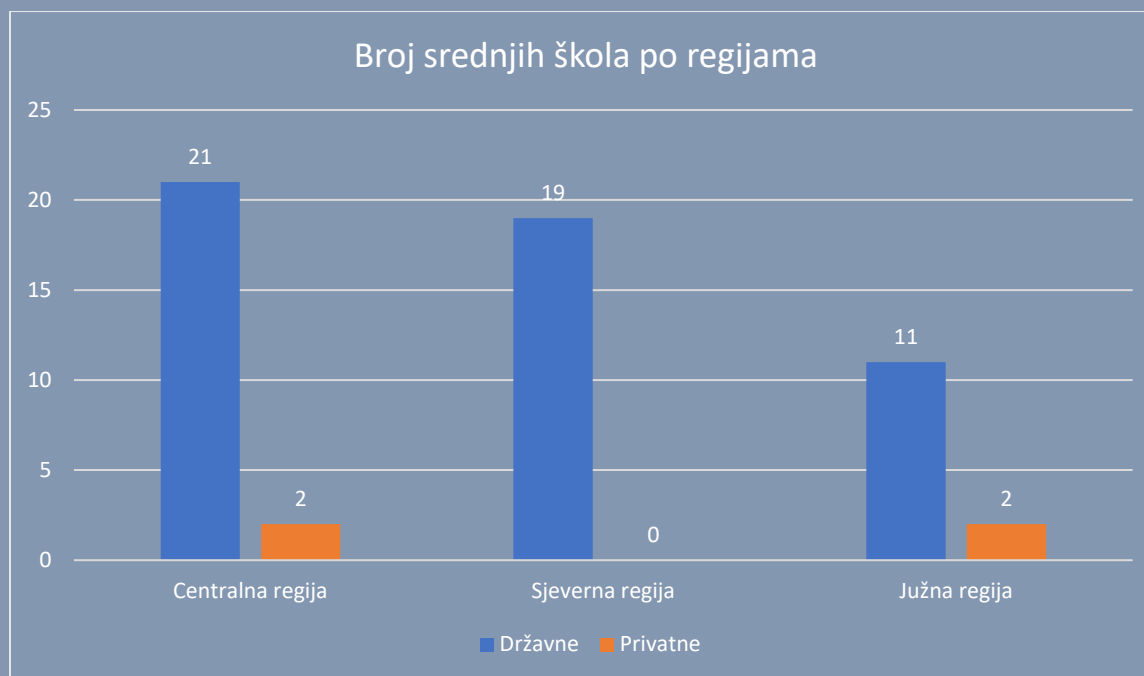
POTREBE KOJE ZAHTIJEVAJU RJEŠENJE RADI BOLJEG I SIGURNIJEG STANJA U ŠKOLAMA

UNIJA
srednjoškolaca
CRNEGORE

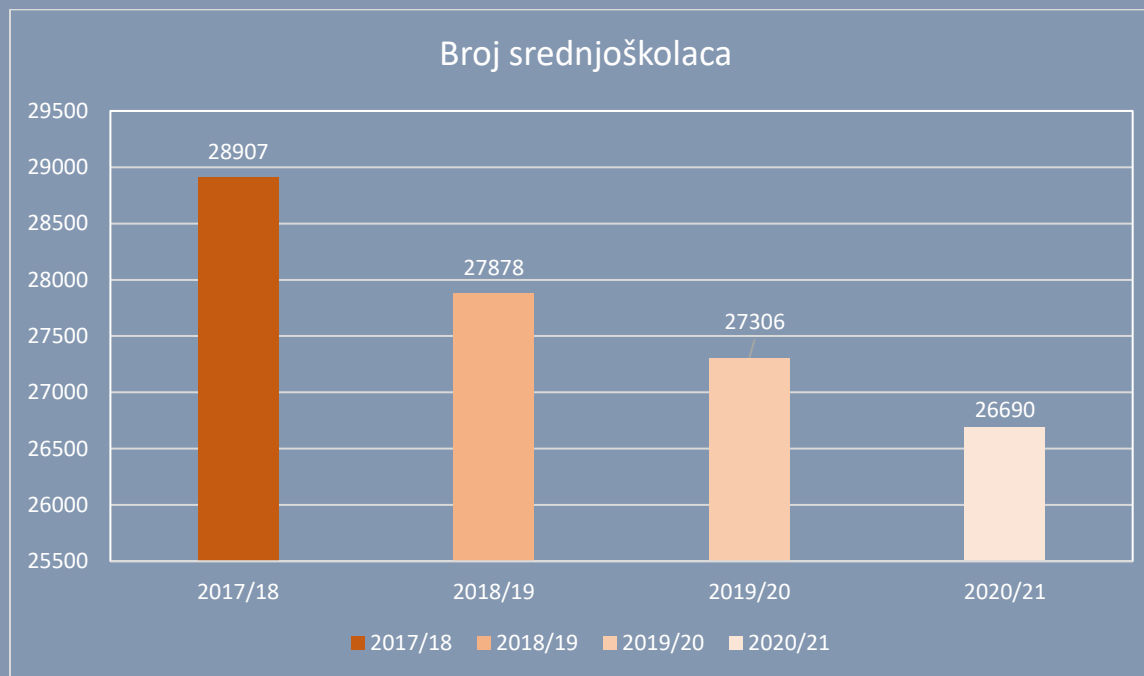
SCHÜLER
HELFEN
LEBEN

U Crnoj Gori postoje 55 srednjih škola. Od tog broja 50 je državnih 1. državno-privatna a 4 su privatne škole. Poredeći sa regijama, najveći broj škola zastupljen je u centralnoj regiji, zatim u sjevernoj pa u južnoj.

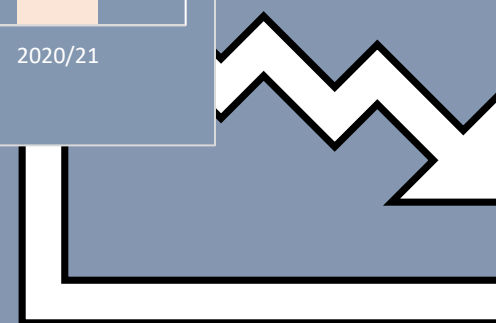

(grafikon 1: Broj srednjih škola)

Broj srednjoškolaca je u konstantnom opadanju. Poređenja radi, u školskoj 2017/18. godini bilo je 28 907 srednjoškolaca a u školskoj 2020/21. godini 26 690 srednjoškolaca. U grafikonu 2 prikazan je broj srednjoškolaca od 2017. do 2021. godine. Kao izvor podataka korišćeni su izvještaji Monstata i Školske statistike Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta.

(grafikon 2: Broj srednjoškolaca po godinama)

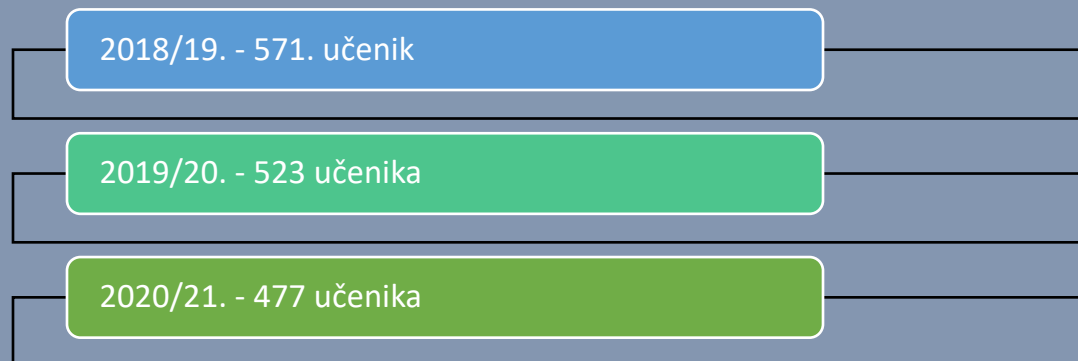
PROBLEM 1

Na osnovu ranije navedenog, zaključuje se mladi iz Crne Gore iseljavaju. To je problem na koji srednjoškolci ne mogu imati uticaj, iz razloga što je on podstaknut drugim izazovima i uticajima. Oni se ogledaju prvenstveno u ekonomskom segmentu. Povećanje broja nezaposlenosti utiče na migracije cijelih porodica radi obezbjeđivanja egzistencije. Ovakvi postupci neposredno povlače za sobom i manji broj mladih koji ostaju u Crnoj Gori, samim tim manji broj učenika u školama.

Najveći pad u broju učenika u srednjim školama bilježi se na sjeveru Crne Gore.

Uzmimo za primjer najveći grad na sjeveru, **Bijelo Polje**. Ovaj grad je prema popisu stanovništva iz 2011. godine imao 46 051. stanovnika. Ovaj grad raspolaže sa tri srednje škole i to: Gimnazija „Miloje Dobrašinović“, Srednja elektro-ekonomska škola i Srednja stručna škola.

Gimnazija „Miloje Dobrašinović“ danas u odnosu na 2018. godinu bilježi pad od gotovo 17% učenika, odnosno danas ima 97 učenika manje nego što je imala 2018. godine.

Osim gimnazije, pad broja učenika se bilježi i u Srednjoj elektro-ekonomskoj školi.

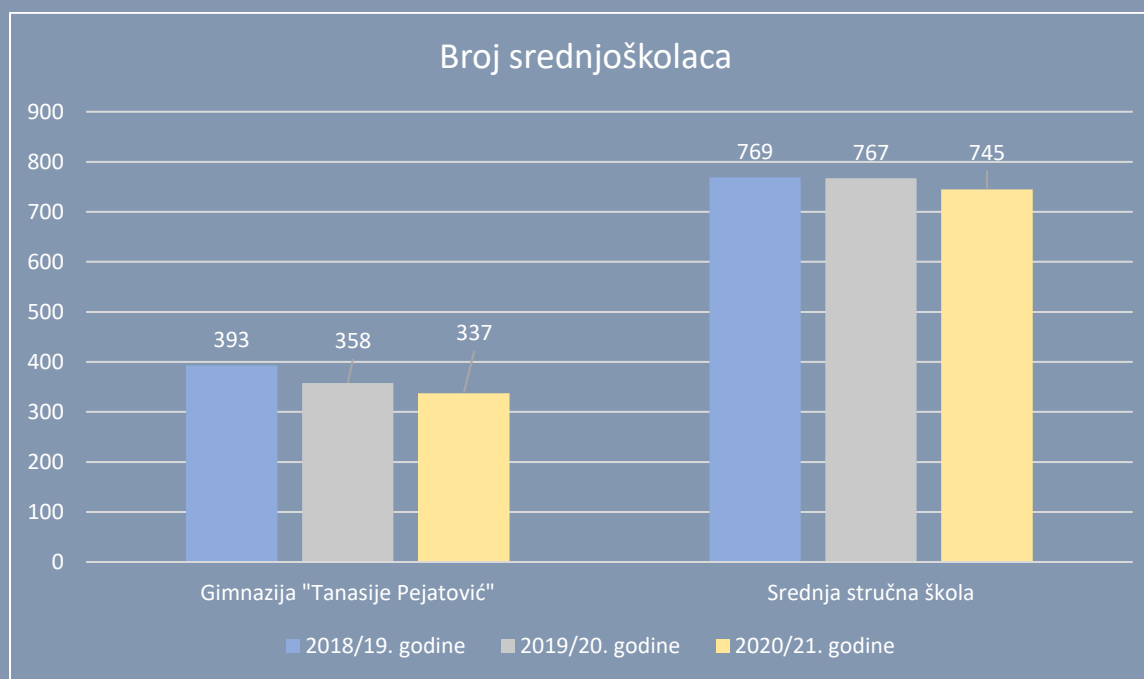
Srednja elektro-ekonomska škola	
2018/19. godine	745 učenika
2019/20. godine	698 učenika
2020/21. godine	674 učenika

Jedina škola u ovom gradu koja bilježi povećanje broja upisanih učenika je Srednja stručna škola. Jedan od razloga može biti i taj što je ova ustanova uvela novi smjer, odnosno farmaceutski smjer. Učenici iz Bijelog Polja koji su do sada željeli da pohvađaju ovaj smjer, morali su to činiti u SMS „dr Branko Zogović“ u Beranam ili nekoj drugoj opštini.

Srednja stručna škola	
2018/19. godine	586 učenika
2019/20. godine	609 učenika
2020/21. godine	625 učenika

Međutim, iako se u Srednjoj stručnoj školi povećao broj učenika i to za oko 4% u odnosu na 2018. godinu, ova opština idalje ima negativan trend u odnosu na broj učenika u posljednje tri godine. Ukupan broj učenika srednjih škola u ovoj opštini u 2018. godini iznosio je 1 902, dok danas on iznosi 1 776.

Slična situacija je i u najsjevernijoj opštini u Crnoj Gori, u **Pljevljima**. Ova opština prema popisu iz 2011. godine ima 30 786 stanovnika. Opština ima dvije srednje škole, i to: Gimnaziju „Tanasije Pejatović“ i Srednju stručnu školu. Kroz grafikon broj 3 prikazan je broj učenika i ove dvije škole u periodu od 2018. do 2021. godine.

U sjevernom dijelu Crne Gore, broj učenika je prema godinama iznosio:

2018/19. godine – 7 742 učenika

2019/20. godine – 7 577 učenika

2020/21. godine – 7 259 učenika

U centralnom dijelu Crne Gore, broj učenika je prema godinama iznosio:

2018/19. godine – 14 019 učenika

2019/20. godine – 13 780 učenika

2020/21. godine – 13 483 učenika

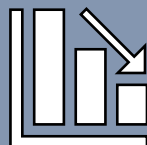

U južnom dijelu Crne Gore, broj učenika je prema godinama iznosio:

2018/19. godine – 6 132 učenika

2019/20. godine – 5 949 učenika

2020/21. godine – 5 948 učenika

Poredeći sve tri crnogorske regije najveće smanjenje broja učenika u 2020/21. školskoj godini u odnosu na 2018/19. školsku godinu desio se u sjevernoj regiji, zatim u centralnoj te u južnoj regiji.

u **sjevernoj regiji** broj učenika u 2020/21. školskoj godini u odnosu na 2018/19. školsku godinu smanjen je za **6.24%**

u **centralnoj regiji** broj učenika u 2020/21. školskoj godini u odnosu na 2018/19. školsku godinu smanjen je za **3.82%**

u **južnoj regiji** broj učenika u 2020/21. školskoj godini u odnosu na 2018/19. školsku godinu smanjen je za **3%**

PROBLEM 2

Drugi problem koji se može izdvojiti jeste problem **autonomije učeničkih parlamenata**. Određeni dio učeničkih parlamenata navodi da rad učeničkih parlamenata otežava neslaganje sa upravom škole oko načina funkcionisanja parlamenta. Naime, postojanje učeničkog parlamenta odnosno zajednice učenika definisano je Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju.

Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju, član 96

- Učenici jednog odjeljenja škole obrazuju odjeljenjsku zajednicu.
- Predstavnici učenika svih odjeljenja škole obrazuju učenički parlament.
- Ovlašćenja i način rada učeničkog parlamenta bliže se utvrđuju statutom škole.

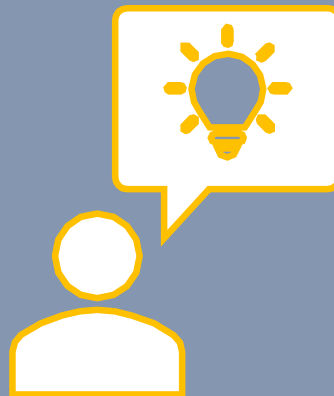
Međutim, statuti srednjih škola ugrubo definišu način rada parlamenata i on se razlikuje u odnosu na različite škole. Praksa pokazuje da osim predstavnika učenika u parlamentu bivaju zastupljeni i takozvani koordinatori učeničkih parlamenata.

Postojanje koordinatora učeničkog parlamenta u suprotnosti je sa statutima učeničkih parlamenata, ovo iz razloga što se kroz statute ne spominje postojanje koordinatora učeničkog parlamenta. Nadalje, u praksi se srijeće da koordinatori učeničkih parlamenata pokušavaju rukovoditi radom parlamenta što je opet u suprotnosti sa statutima učeničkih parlamenata. Pojedine uprave škola učeničke parlamente posmatraju kao određene sekcije (dramsku, literarnu, likovnu) koje imaju mentora odnosno koordinatora.

Na osnovu gorenavedenog, daju se prijedlozi:

- 1.** Kroz statute srednjih škola propisati jednak način rada za učeničke parlamente na cjelokupnoj teritoriji države.
- 2.** Kroz statute učeničkih parlamenata propisati jednak način rada učeničkih parlamenata u svim školama.
- 3.** Tamo gdje postoje koordinatori učeničkih parlamenata, svesti ih na nivo posrednika u komunikaciji sa upravom škole.

PROBLEM 3

Još jedan od problema koji srednjoškolci navode jeste **nevrednovanje vannastavnih aktivnosti i nedovoljno podržavajuće okruženje u odnosu na vannastavne aktivnosti.**

Crna Gora nema sistem po kojem se vrednuju vannastavne aktivnosti, što bi za rezultat imalo dodatne bodove tokom upisa fakulteta i slično. Osim vrednovanja vannastavnih aktivnosti srednjoškolaca potrebno je kreirati sistem vrednovanja vannastavnih aktivnosti studenata.

Osnov za ovakve aktivnosti može se pronaći u Zakonu o volontiranju koji propisuje takozvane volonterske knjižice, međutim iako postoji ovo kao propisano isto se ne primjenjuje u praksi. Usporedno sa zemljama regiona, u Srbiji postoji vrednovanje vannastavnih aktivnosti studenata. U odnosu na pravilnike, benefiti koje imaju studenti odnose se na dodjelu ESPB bodova – Evropski sistem za prenos bodova, ali i drugi benefiti.

Dodatno, kod nas je potrebno raditi na afirmaciji i edukaciji nastavnog kadra koje nije u potpunosti podržavajuće prema vannastavnim aktivnostima. Potrebno je dati priliku mladima da osim formalnog obrazovanja rade i na sticanju znanja putem neformalnog obrazovanja. **Neformalno obrazovanje** sve više izlazi iz sjenke u kojoj je bilo. Sve je cijenjeniji stav da je mogućnost usavršavanja kroz cijeli život postala neophodna i da je neformalno obrazovanje to u potpunosti omogućilo.

PROBLEM 4

Još jedan od ne manje važnih problema jesu **infrastrukturni problemi u školama**. U posljednje vrijeme aktivno se radi na rješavanju ovakvih problema, međutim, to nije dovoljno jer je i dalje veliki broj srednjih škola sa značajnim problemima.

Srednja stručna škola "Sergije Stanić" nije skoro renovirana, pa je potrebno ulagati u popravke. Školski inventar (stolovi i stolice) nije u najboljem stanju, jer se koristi dugi niz godina, pa ga je potrebno zamjeniti. Takođe grijanje u zimskom periodu godine nije dovoljno, pa je vrlo hladno u tim mjesecima, što naravno remeti i profesore i učenike tokom nastave. Neophodno je pojačati grijanje i uložiti u toplotnu izolaciju. Takođe, svega je par učionica sa dodatnom opremom u vidu projektor, pametnih tabli (samo jedna).

U ovoj školi postoje problemi i sa zidovima koji su puni vlage i pukotina. Učenici navode da za vrijeme kiša pojedine učionice prokišnjavaju. Učenici navode da je jedan od najvećih problema ove škole sanitarni čvor/ toalet.

Obrazovni centar Plužine

JU Obrazovni centar Plužine, na kraju školske 2021/22. godine na sjednici Učeničkog parlamenta održanoj 4.06.2021. godine se izjasnio o potrebama poboljšanja infrastrukturnog stanja Ustanove. Za kvalitetno obrazovanje, pored savremenih nastavnih planova i programa i kompetentnih nastavnika, veoma je bitan i ambijent u kojem se odvija nastavni proces. Prema raspoloživim podacima stanje Obrazovnog centra nije na zavidnom nivou. Problemi u domenu održavanja školskih objekata ne rješavaju se zbog nedostatka finansijskih sredstava. Kako bi se poboljšali uslovi rada, škole u saradnji sa raznim institucijama i organizacijama kontinuirano radi na iznalaženju novih načina finansiranja.

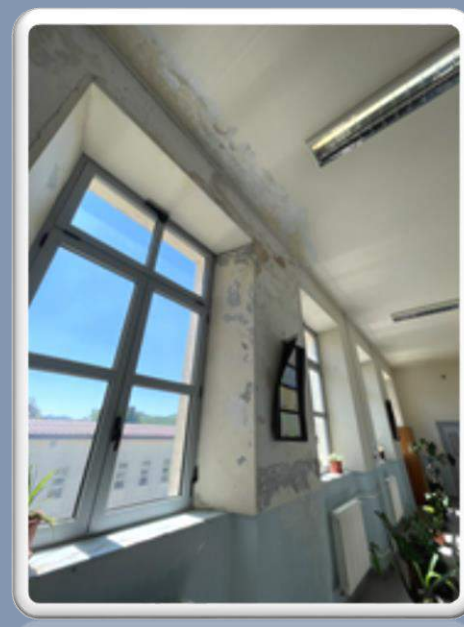
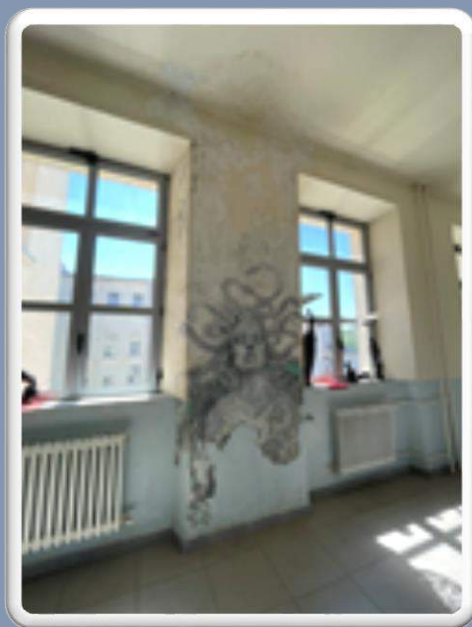
Sala za fizičko vaspitanje zahtijeva zamjenu parketa koji je dotrajavao. Imajući u vidu činjenicu da salu koristi veliki broj učenika i nakon nastave i u dane vikenda, parket bi se morao što prije zamijeniti radi sigurnosti učenika i nastavnika. Takođe, potrebno je da se pojača osvjetljenje i dotrajale sijalice u sali. Škola ima **samo jedan opremljen informatički kabinet** zajednički za osnovnu i srednju školu, u kome rade samo dva kompjutera.

Zaključak : Potrebno je nabaviti informatičku opremu radi osavremenjivanja nastavnog procesa i uložiti u renoviranje sale za fizičko vaspitanje.

Srednja likovna škola "Petar Lubarda" Cetinje

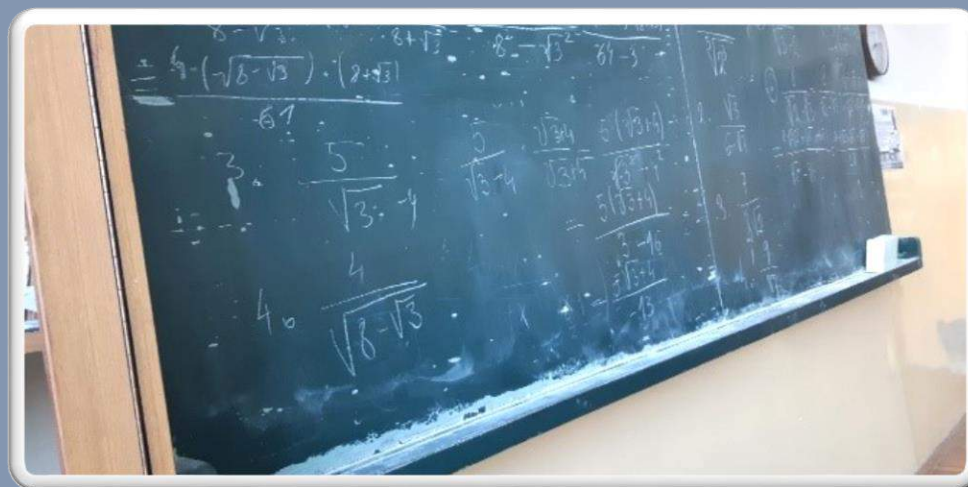
Osnovni problem se dešava tokom kišnog perioda. Plafoni imaju buđ, voda zbog prokišnjavaanja se briše peškirimima i skuplja u posudama. Već neko vrijeme zahtijevano je da se okreči fasada zbog grafita, ali pošto je škola u sklopu Gimnazije, nikako ne može doći do rješenja ovog problema.

Srednja stručna škola "Ivan Uskoković"

Postoji problem sa toaletom. Jako je neuslovan, što se vidi na fotografijama. Čak i pojedine česme ne rade. Plafon je na pojedinim mjestima propao i curenje sa krova dolazi u dodir s električnim instalacijama. Pošto je krov propustao (dok se nije sanirao), učionice su pune vlage, parket je na pojedinim mjestima iskočio, a i dalje je prisutna ogromna vlaga i buđ.

U većini učionica nema klime, pa kad su vrući dani, jako je teško pratiti nastavu. Table su u dosta učionica jako loše (izguljenje i skoro neupotrebljive), pa se jako slabo vidi napisani sadržaj na njima. Pored kabineta koji su dobro opremljeni, u pojedinim su uslovi jako loši i ne pružaju uslove za izvođenje nastave na datom predmetu. Veliki broj nastavnih časova se održava u suterenu škole, prozori su mali i ne otvaraju se, pa je jako zagušljivo i puno vlage.

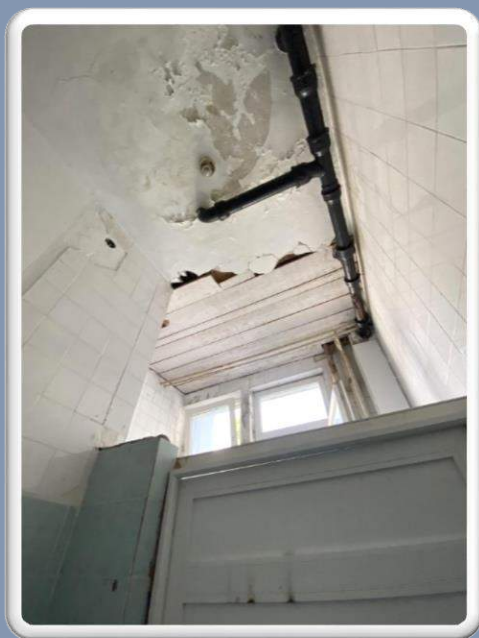

SMŠ „Ivan Goran Kovačić“

SMŠ „Ivan Goran Kovačić“ u Herceg Novom je još jedna u nizu škola koju bi trebalo unaprediti. Ispod su fotografije koje prikazuju trenutno stanje ove škole, toaleti u kojima se vrata ne mogu zatvoriti, slavine koje ne rade i područja kao i izlivi fekalnih voda.

Sledeća na listi je ništa manje važna- fiskulturna sala, čija se oronulost primećuje na prvi pogled, govorilo se o njenom zatvaranju upravo zbog nedostatka sredstava za obnovu iste. Kada su kišni dani samo je jedan dio sale u funkciji, drugi nije jer prokišnjava i stvara mogućnost povređivanja učenika, zidovi su puni vlage i parket je popucao na mnogim mestima.

S druge strane, nešto što je važno za nastavu i na šta mnogi od profesora imaju primjedbu je internet. Škola njime nije u potpunosti obezbeđena, jer neke učionice imaju wifi signal, dok su druge od njega potpuno izolovane, stoga nastava ima tendencije da bude ometana.

Ovo su samo neke od škola sa ovakvim i sličnim problemima. Ne postoji opština u Crnoj Gori koja nema školu sa problemima koji su navedeni. Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta mora obezbijediti adekvatne uslove za izvođenje nastave i tako stvoriti preduslove za postizanje boljih rezultata u toku školovanja.

Vršnjačko nasilje u školama i dalje ostaje ozbiljan problem. Prema podacima istraživanja koje je NVO Juventas u saradnji sa NVO Roditelji i Unijom srednjoškolaca sproveo 2018. godine, skoro svaki četvrti učenik/učenica naveli su da su doživjeli neki oblik vršnjačkog nasilja u školskoj 2017/2018. godini. U toku 2019. godine Ministarstvo prosvjete je usvojilo niz dokumenata koji imaju za cilj bolju podjelu odgovornosti u slučajevima vršnjačkog nasilja i neophodno je nastaviti sa adekvatnom primjenom, ali i ocjenom uticaja koji su ove izmjene imale na smanjenje nivoa vršnjačkog nasilja u školama.

Podgorica, avgust 2021. godine